

Fakulta
tělesné kultury

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA (magisterská)

Část státní závěrečné zkoušky:	Teorie a didaktika sportu
Vzdělávací oblast:	Tělesná výchova a sport, kinantropologie
Studijní program:	Učitelství tělesné výchovy pro 2. st. ZŠ a SŠ se specializacemi

Část A – Otázky z obecného modulu

---

1) Principy rozvoje rychlostní složky výkonu

Druhy rychlosti a jejich uplatnění v konkrétních rychlostních disciplínách, somaticko-fyziologické determinanty rozvoje rychlostních schopností, specifické projevy adaptace organismu na rychlostní a silově-rychlostní trénink, aplikace teorií motorického učení a mechanismy řízení pohybu ve vybraných „rychlostních sportech“, biomechanické determinanty pohybu a kinematické parametry v rychlostních sportech, princip odrazu; vertikální skok.

2) Principy rozvoje silové složky výkonu

Druhy síly a její uplatnění v konkrétních sportovních disciplínách, somaticko-fyziologické determinanty rozvoje silových schopností, specifické projevy adaptace organismu na silový trénink a aplikace teorií motorického učení a mechanismy řízení pohybu, vliv silového tréninku na lidské tělo, namáhání kostí, elastické a plastické deformace, vrh svislý, vodorovný, šikmý; impuls síly.

3) Principy rozvoje vytrvalostní složky výkonu

Druhy vytrvalosti a jejich uplatnění v konkrétních sportovních disciplínách, somaticko-fyziologické determinanty rozvoje vytrvalostních schopností, specifické projevy adaptace organismu na vytrvalostní trénink, anaerobní a aerobní práh, VO₂max jako indikátor trénovanosti, aplikace teorií motorického učení a mechanismy řízení pohybu, působení vytrvalostní zátěže na lidské tělo – mechanické namáhání.

4) Principy rozvoje koordinační složky výkonu

Druhy koordinačních schopností, jejich determinanty a rozvoj v různých sportech, pohled na rovnováhu v různých sportech, statická a dynamická rovnováha; řízení pohybu v rovnovážných situacích, somaticko-fyziologické determinanty rozvoje koordinačních schopností.

5) Chování organismu při tréninku v extrémních environmentálních podmínkách

Vliv environmentálních faktorů (vyšší nadmořská výška, teplota, vlhkost) na výkon, aklimatizace, somaticko-fyziologické determinanty kondičních schopností a limity lidské výkonnosti, psychická odolnost, působení sil při pohybu v extrémních podmínkách.

6) Tréninkový proces a zranění – příčiny, prevence a diagnostika

Biomechanické principy vzniku zranění - mechanické namáhání, deformace, elasticita, viskozita, viskoelasticita, neuro-humorální regulace organismu v zatížení (stresová osa) a během zotavení, únava, zotavení a moderní formy regenerace (dietologie, suplementy a pitný režim), patologická únava (etiologie syndromu přetrénování) a její prevence, detrénink.

7) Principy rozvoje výkonnosti u specifických skupin a diagnostika v různých sportovních odvětvích

Specifika zatěžování žen a dětí, moderní přístupy k hodnocení velikosti vnitřního a vnějšího zatížení, laboratorní a terénní diagnostika a aplikace v různých sportovních odvětvích, motometrie.

Část B – Otázky ze specializace

A) Zdravé stárnutí

1) Koncept zdravého stárnutí

Popis a zakotvení konceptu zdravého a aktivního stárnutí v českých a mezinárodních strategiích, dokumentech a programech, gerontoandragogika a další vzdělávání seniorů.

2) Biomedicínské aspekty stárnutí

Teorie stárnutí, somatické změny, změny tělesných proporcí, involuční změny u vybraných orgánových systémů, regresní změny u podpůrně pohybového systému, sarkopenie, sarkopenická obezita.

3) Psychologické aspekty stárnutí

Psychologické teorie a konstrukty stárnutí, vývojové úkoly stáří, zisky a ztráty stárnutí, kognitivní procesy a stárnutí, postoje ke stáří a stárnutí.

4) Sociální aspekty stárnutí a sociální péče

Sociální faktory, resilience a zranitelnost ve stáří sociální opora ve stáří, tematika penzionování, zákon o sociálních službách, systém péče o seniory v ČR a ve vybraných zemích Evropy, kvalita života, ageismus.

5) Zdravé stárnutí a aktivní životní styl

Koncept a doporučení vztahující se k pohybovému chování v kontextu kvality života, udržení zdraví a prevence různých onemocnění, chůze jako pohybová aktivita, doporučení vztahující se k chůzi, diagnostika pohybového chování v rámci aktivního životního stylu.

6) Zdravé stárnutí a výživa

Specifika stravování seniorů – potřeba energie a jednotlivých nutrientů, fyziologické a psychosociální změny zhoršující stav výživy, interakce potravin a léků, diagnostika výživy seniorů.

7) Organizované pohybové aktivity seniorů

Didaktické formy, metody, zásady a principy při práci se seniorskou populací, zásady a principy vytváření a vedení pohybových programů, bezpečnost a poskytování první pomoci.

8) Pohybová aktivita seniorů bez zdravotního omezení

Význam pohybové aktivity u seniorské populace, typy intervenčních programů a konkrétních cvičení v různých prostředích v kontextu primární prevence.

9) Pohybová aktivita seniorů se zdravotním omezením nebo postižením

Nejčastější diagnózy a omezení seniorů, význam pohybové aktivity u těchto diagnóz, kontraindikace a rizika vykonávání různých pohybových aktivit, pohybová aktivita seniorů se specifickými potřebami.

10) Fyzická zdatnost seniorů a její diagnostika

Zdravotně orientovaná zdatnost, hodnocení a změny tělesného složení, sarkopenie, osteoporózy, funkčních fyziologických charakteristik, Senior fitness test a jiné testy motorické zdatnosti.

11) Statická a dynamická rovnováha jako základní předpoklad pro snížení rizika pádů u seniorů

Biomechanické a motorické zákonitosti, možnosti hodnocení rovnováhy, aktivity zaměřené na zlepšení rovnováhy.

B) Učitel TV na 1. stupni

Okruhy týkající se praxe:

1) Metodika nácviku základní akrobacie

2) Metodika nácviku základních dovedností ve fotbale

3) Metodika nácviku základních dovedností v basketbale

4) Metodika nácviku základních dovedností v házené

5) Metodika nácviku základních dovedností ve volejbale

6) Metodika nácviku základních dovedností ve florbale

7) Prostředky gymnastiky v jednotlivých částech vyučovací jednotky TV (organizační, rušná, průpravná, hlavní a závěrečná část VJ)

8) Rozvoj rychlost a vytrvalost u dětí mladšího školního věku z pohledu atletiky Charakterizuj věk, charakterizuj rychlost a vytrvalost v tomto věku, jaké základní pohybové dovednosti v souvislosti s rychlostí a vytrvalostí by v tomto věku měly děti umět. Jakými prostředky rozvíjíte běh a odrazy u cílové skupiny?

- 9) Rozvoj síly a koordinace u dětí mladšího školního věku z pohledu atletiky**
Charakterizuj věk, charakterizuj koordinaci a sílu v tomto věku, jaké základní pohybové dovednosti v souvislosti s koordinací a silou by v tomto věku měly děti umět. Jakými prostředky rozvíjíš hod a skok (rozběh a odraz snožmo nebo jednoož) u cílové skupiny?

Teoretické okruhy:

1) Učitel a žák ve výchovně vzdělávacím procesu

Pedagogická komunikace a její význam pro zvýšení efektivnosti výchovy a vzdělávání žáků. Proměny pedagogické komunikace v závislosti na různých koncepcích výuky. Klima školy, jeho charakteristika, typy a význam. Vliv učitele na školní úspěch žáka. Nadaní a neúspěšní žáci ve výuce – individualizace a diferenciaci výuky. Práce třídního učitele a jeho komunikace se žáky.

2) Didaktické zásady a didaktické metody v primární škole

Přehled a charakteristika didaktických zásad a metod, jejich uplatnění se zřetelem na věkové zvláštnosti žáků primární školy. Využití netradičních metod výuky (aktivizující didaktické metody).

3) Organizační formy vyučování v primární škole

Přehled a charakteristika organizačních forem vyučování z hlediska jejich uplatnění v primární škole. Individualizace a diferenciaci ve vyučování. Specifické rysy jednotlivých forem vyučování ve vztahu k různým vyučovacím předmětům. Využití netradičních forem vyučování.

4) Pedagogická evaluace a její zásady

Evaluace práce školy a jejich výchovně vzdělávacích výsledků. Evaluační kritéria pro práci školy, učitelů a žáků. Charakteristika základních metod a forem prověřování a hodnocení, jejich uplatnění v primární škole. Pedagogicko – psychologické zásady, prověřování a hodnocení.

5) Příprava učitele na vyučování v plně organizované a malotřídní škole.

Plánování výchovně vzdělávací práce, tvorba tematických plánů, denní příprava na vyučování. Mezipředmětové vztahy. Výukové cíle a jejich formulace. Didaktická analýza učiva. Individuální přístup k žákům, dodržování biologicko – zdravotnických a psychohygienických aspektů výchovně vzdělávacího procesu

C) Analýza pohybu

1) Hierarchie vědeckých důkazů

Typy klinických studií a zohlednění jejich relevanci pro tvorbu systematického přehledu poznatků (Systematic Review); příklady výzkumných designů observačních a experimentálních studií; vhodné randomizační techniky pro náhodné rozdělení účastníků experimentálních studií.

2) Zásady tvorby systematického přehledu poznatků (Systematic Review)

Jednotlivé typy systematic review; principy pro tvorbu review, otázky a určení zahrnovacích a vylučovacích kritérií; postup přípravy vyhledávací strategie; způsoby hodnocení kvality a způsoby syntézy dat extrahovaných z primárních studií (meta-analýza).

3) Biomechanická analýza pohybu člověka a řízení pohybu

Kinematické a dynamické metody analýzy pohybu využívané v oblasti biomechaniky a řízení pohybu člověka; příklady jejich aplikací na specifických pohybových úlohách či ve specifické sportovní disciplíně; základní postupy při zpracování kinematických a dynamických dat.

4) Somatodiagnostika a fyziologie ve vztahu k pohybu člověka

Základní metody a přístroje využívané v oblasti somatodiagnostiky a fyziologie; příklady aplikací vybraných metod při řešení specifických pohybových úloh či ve specifické sportovní disciplíně.

5) Monitoring pohybové aktivity

Základní typy přístrojů využívané pro hodnocení pohybové aktivity; proměnné využívané pro popis pohybové aktivity; další nástroje (dotazníky), které umožňují charakterizovat úroveň pohybové aktivity; vybrané postupy zpracování dat při hodnocení pohybové aktivity či inaktivity.

6) Statistická analýza dat

Nulovou hypotéza o vztazích, respektive rozdílech mezi proměnnými; možné způsoby ověření statistických hypotéz; volby testů případně jiných metod s ohledem na vlastnosti dat; statistická a věcná významnost a jejich možná interpretaci; logistickou regrese.

7) Kvalitativní přístupy v kinantropologii

Kroky při tvorbě výzkumného designu a vlastní realizaci kvalitativně orientované empirické studie; zásady, které jsou klíčové pro tvorbu kvalitativního výzkumného designu; cirkulární povaha kvalitativního výzkumu a její význam ve sběru a analýze dat; kvalitativní přístupy v kinantropologii.

8) Informační zdroje

Posuzování důvěryhodnosti a kvality odborných informací, příklady elektronických informačních zdrojů a způsob jejich využití; citační databáze; bibliometrické metody; impakt faktor.

9) Publikování v kinantropologii

Členění a struktura abstraktu a odborného článku; problematika open access; proces vydání článku v periodiku – příprava rukopisu a odeslání, recenzní řízení, reakce na posudky, komunikace s redakcí.

10) Informační technologie v kinantropologii

Nástroje pro správu referencí – citační managery, popis a způsob využití; využití online nástrojů pro sběr dat a příklady dostupných služeb; typy otázek v online formulářích a jejich volba; výhody a nevýhody online sběru dat ve srovnání s administrativní formou (tužka-papír).

D) Sportovní specializace fotbal

- 1) Specifika tréninku a utkání kategorie U5, U6 před přípravkou**
Stavba TJ, náplň TJ, cíle kategorie, vedení, herní formát, možnosti utkání.
- 2) Specifika tréninku a utkání kategorie U7, U8, U9 – mladší přípravka**
Stavba TJ, náplň TJ, cíle kategorie, vedení, herní formát, možnosti utkání.
- 3) Specifika tréninku a utkání kategorie U10, U11 – starší přípravka**
Stavba TJ, náplň TJ, cíle kategorie, vedení, herní formát, možnosti utkání.
- 4) Specifika tréninku a utkání kategorie U12, U13 – mladší žáci**
Stavba TJ, náplň TJ, cíle kategorie, vedení, herní formát, možnosti utkání.
- 5) Specifika tréninku a utkání kategorie U14, U15 – starší žáci**
Stavba TJ, náplň TJ, cíle kategorie, vedení, herní formát, možnosti utkání.
- 6) Druhy tréninku a stavby tréninkové jednotky ve fotbale**
Zakreslení dvou cvičení a popis MOF.
- 7) Herní kombinace ve fotbale**
Jejich popis a způsob tréninku.
- 8) Herní činnosti jednotlivce ve fotbale**
Jejich popis a způsob tréninku.
- 9) Herní systémy ve fotbale**
Jejich popis a způsob tréninku.
- 10) Plánování a evidence ve sportovní hře fotbal**
Možnosti plánování, rozdíly dle věkových kategorií, možnosti evidence, software pro plánování a evidenci tréninkového procesu.
- 11) Diagnostika herního výkonu ve fotbale**
Využití diagnostických systému pro tento tip monitoringu.
- 12) Diagnostika kondiční připravenosti ve sportovní hře fotbal**

E) Sportovní specializace judo

- 1) Řídící činnost a osobnost trenéra**
- 2) Sportovní trénink: cíl, úkoly, obsah, systém, proces a jeho struktura**
- 3) Rozvoj kondičních faktorů v judu**
- 4) Rozvoj technických a taktických faktorů v judu**
- 5) Rozvoj psychických faktorů v judu**
- 6) Dlouhodobá koncepce sportovního tréninku v judu**
- 7) Výběr talentů**
- 8) Zvláštnosti tréninku žen v judu**

- 9) Současná organizační struktura sportu v ČR; mezinárodní a národní organizace v judu**
- 10) Nácvik technik v tači waza – techniky v postoji**
- 11) Nácvik technik v katame waza – techniky na zemi**
- 12) Průpravná a doplňková cvičení pro judo**
- 13) Sportovní příprava dětí**
- 14) Kontrola a hodnocení účinnosti sportovního tréninku**
- 15) Pohybové schopnosti a dovednosti a diagnostika v judu**
- 16) Stavba ročního plánu**
- 17) Pravidla juda včetně závislosti na věkových kategoriích**
- 18) Morfologická, funkční, energetická a biochemická hlediska sportovní výkonnosti**
- 19) Hygiena a první pomoc**
- 20) Organizace a řízení soutěží v judu**